

บทความวิจัย (Research Article)

การประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์

The Evaluation of White School Project for Drug and Temptation Free at Santi Wittayasan School

จักรพงษ์ แกล่งกันท์¹

Jakrapong Thalangkan¹

โรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์, นองบัวลำภู, ประเทศไทย¹

Santiwittayasan School, Nong Bua Lamphu, Thailand¹

Received: July 05, 2022 Revised: July 31, 2022 Accepted: August 22, 2022

บทคัดย่อ

การประเมินโครงการในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์ (2) ศึกษาผลการดำเนินงานกิจกรรมตามโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์ (3) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์ และ (4) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนต่อการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์ จำนวน 337 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการประเมิน พบว่า 1) ผลการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในภาพรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการถ่ายโยงความรู้ (transportability) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านผลผลิต (product) ด้านบริบท (context) ด้านปัจจัยนำเข้า (input) ด้านผลกระทบ (impact) ด้านความยั่งยืน (sustainability) ด้านประสิทธิผล (effectiveness) และด้านกระบวนการ (process) ตามลำดับ 2) ผลการประเมินกิจกรรมตามโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุขโรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์ โดยรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด 3) นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์ เกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 4) นักเรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์ โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ประเมินโครงการ, โมเดล CIPPIEST, สถานศึกษาสีขาว, ยาเสพติดและอบายมุข

¹ Corresponding author, Tel. 0895831487, Email: chakapong02@gmail.com

Abstract

This project objectives was to 1) evaluate the White School Project for drug and temptation free at Santi Wittayasan School, 2) to study the results of the activities under the white school for drug and temptation free at Santi Wittayasan School, 3) to study the opinions of students towards the implementation of the white school for drug and temptation free at Santi Wittayasan School, and 4) to study the satisfaction of student parents and students towards the implementation of the white school for drug and temptation free at Santi Wittayasan School. The samples were school administrators, teachers, basic education school committees, students, and student parents for 337 people. The research instrument was a questionnaire. The researcher analyzed the data by basic statistics, frequency, percentage, mean and standard deviation. As the results found that: 1) The Assessment result of White School project at Santi Wittaya School, according to the opinions of administrators, teachers and basic education school committees overall, was at a high level in all aspects by transportability had the highest, followed by product, context, input, impact, sustainability, effectiveness and process, respectively. 2) The evaluation results of activities under the White School Project for drug and temptation free at Santi Wittayasan School, were at the highest level, 3) The students had their opinions towards the implementation of the White School Project for drug and temptation free at Santi Wittayasan School, were the value and benefits received from the project overall at the highest level, and 4) The students and parents' satisfaction with the implementation of the White School Project for drug and temptation free at Santi Wittayasan School overall, was at the highest level.

Keywords: Project Evaluation, CIPPIEST Model, White School, Drug and Temptation

บทนำ

โรงเรียนจึงเป็นสถาบันทางสังคมที่เป็นพื้นฐานสถาบันหนึ่ง มีหน้าที่ในการพัฒนามนุษย์เพื่อช่วยให้ความรู้ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข เป็นแหล่งของศาสตร์ต่าง ๆ ที่จะผลิตและเลือกสรรให้ชุมชนตามต้องการ รวมทั้งเป็นที่อยู่ของเด็ก เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาคนตามแนวคิดใหม่ในการพัฒนาสุขภาพนักเรียน ควบคู่ไปกับการจัดการศึกษา ตลอดจนการปลูกฝังค่านิยมทางสุขภาพที่ถูกต้องให้แก่เด็กนักเรียนปรับเปลี่ยนคุณภาพชีวิตให้เป็นแนวทางเดียวกันทำให้ง่ายต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งเป็นปัจจัยในการแก้ไขปัญหายาเสพติดต่าง ๆ ที่มีสาเหตุมาจากพฤติกรรมกับสิ่งแวดล้อมหรือสร้างแนวทางที่ถูกต้องถาวร โรงเรียนจึงเป็นสถานที่เหมาะสมมากแห่งหนึ่งต่อการสร้างเสริมสุขภาพในด้านความรู้ ปลูกฝังเจตคติ สร้างทักษะที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม โดยที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู. 2563: 12-13) ดังนั้น โรงเรียนสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุขจึงเป็นมาตรการสำคัญที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องดำเนินการ และปฏิบัติตามกรอบนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยมียุทธศาสตร์และกลยุทธ์การป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา ได้แก่ ยุทธศาสตร์

ด้านการป้องกัน ยุทธศาสตร์ด้านการค้นหา ยุทธศาสตร์ด้านการรักษา คือ กลยุทธ์ 4 ต้อง 2 ไม่ คือ 1) สถานศึกษาต้องมียุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่สอดคล้องกับสภาพของปัญหาและสถานการณ์ในพื้นที่ที่มีความรุนแรงต่างกัน 2) สถานศึกษาต้องมีแผนงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาตลอดปีการศึกษา 3) สถานศึกษาต้องมีระบบข้อมูลการดำเนินงาน 4 ด้าน ได้แก่ ระบบด้านการป้องกัน ระบบด้านการเฝ้าระวัง ระบบด้านการดูแลช่วยเหลือ และระบบด้านการบริหารจัดการ 4) สถานศึกษาต้องมีเครือข่ายการประสานงานทำงานระหว่างนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และผู้นำด้านศาสนา สถานศึกษาดำเนินการ 2 ไม่ คือ 1) สถานศึกษาไม่ปกปิดข้อมูล กลุ่มเสพ กลุ่มติด และกลุ่มค้ายาเสพติด 2) สถานศึกษาไม่ผลักปัญหา ไม่ไล่นักเรียนออกจากสถานศึกษา ให้นำไปบำบัดรักษา เมื่อหายแล้วให้กลับมาเรียนได้ตามปกติ ยุทธศาสตร์ด้านการเฝ้าระวัง และยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

จากสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้วในตอนต้น ทั้งทางด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อคนในเชิงบวก ในเชิงลบก็มีปรากฏการณ์ เช่นกันเป็นต้นว่า ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาแพร่ระบาดของยาเสพติด การพัฒนาเยาวชนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ห่างไกลจากยาเสพติด สื่อลามกอนาจาร เกมออนไลน์ การพนัน และการทะเลาะวิวาท ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ปัญหาในรูปแบบต่างๆ ปัญหาครอบครัวที่เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสม ซึ่งจากการสำรวจ ติดตาม ดูแลพฤติกรรมนักเรียน ในปัจจุบันทางโรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์ พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ที่มีความเสี่ยงร้อยละ 39.68 (โรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์, 2563) ถ้าปล่อยไว้ไม่มีการแก้ไขอาจเกิดการลอกเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เหล่านี้ได้ ทางโรงเรียนได้เห็นภาพความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะบุคลากรทางการศึกษาทุกคนในสถานศึกษา ซึ่งมีผู้บริหาร ครู เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้เติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม โดยความร่วมมือกับนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษา ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ จึงได้จัดทำโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข ขึ้นเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันและจิตสำนึกให้กับนักเรียนที่จะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและอบายมุข และเป็นส่วนหนึ่งของพลังแผ่นดินที่จะเอาชนะยาเสพติดในการสร้างเสริมความสงบสุขทั้งในชุมชนและสังคม เพื่อให้ให้นักเรียนได้เติบโตขึ้นเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติในอนาคต

อย่างไรก็ดี เพื่อให้การดำเนินโครงการมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล จึงจำเป็นต้องมีการประเมินโครงการให้ครอบคลุมทั้งระบบทั้งด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลลัพธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการตัดสินใจของผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโครงการ เพื่อช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่นำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดโครงการ ตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการ ตลอดจนความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการ ช่วยให้ทราบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินโครงการ ซึ่งนำมาใช้ในการตัดสินใจเพื่อการปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามทิศทางที่ต้องการ ช่วยให้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการ ที่นำมาใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยว่า จะดำเนินโครงการในช่วงต่อไปอย่างไร ยกเลิกหรือปรับขยายการดำเนินโครงการต่อไปและช่วยให้ข้อมูลสารสนเทศที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของโครงการว่าเป็นอย่างไร คำนวณค่ากับการลงทุนหรือไม่ และช่วยให้เกิดการเสริมแรง สร้างพลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงานในโครงการเมื่อทราบผลสำเร็จ จุดเด่น หรือจุดด้อยของโครงการ

โดยจะมุ่งมั่นปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินโครงการให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้น ซึ่งจะเกิดคุณค่าและประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2557) ซึ่งรูปแบบประเมินที่เหมาะสมนำมาใช้ในการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุขด้วยรูปแบบการประเมิน CIPPIEST ที่เป็นส่วนปรับขยายของรูปแบบการประเมิน CIPP โดยที่ส่วนขยายของมิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นนี้ มีความหมายครอบคลุมรวมถึงการประเมินผลผลิตเต็มและการประเมินผลลัพธ์ เป็นการประเมินที่มีวิธีการดำเนินการอย่างชัดเจนเป็นระบบ โดยใช้เทคนิควิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับประเด็นย่อยๆ ที่ต้องการประเมินในแต่ละมิติ รวมทั้งใช้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียทั้งหมด ทั้งที่เป็นทีมผู้ปฏิบัติงานในโครงการ และผู้รับผลประโยชน์จากโครงการ (รัตนะ บัวสนธ์, 2556)

คำถามการประเมิน

1. ผลการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุขด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโยงความรู้ ของโรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์อยู่ในระดับใด
2. ผลการดำเนินกิจกรรมตามโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุขของโรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์แต่ละกิจกรรมอยู่ในระดับใด
3. ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุขของโรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์อยู่ในระดับใด
4. ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนต่อการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุขของโรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การประเมิน

1. เพื่อประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุขด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโยงความรู้ ของโรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์
2. เพื่อศึกษาผลการดำเนินกิจกรรมตามโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุขของโรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนต่อการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุขของโรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนต่อการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุขของโรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์อย่างเป็นขั้นตอนโดยเทียบกับเกณฑ์กระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือการใช้เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อหาข้อมูลที่เป็นจริงและเชื่อถือได้เกี่ยวกับโครงการ และนำผลที่ได้มาตัดสินคุณค่าของโครงการนั้น ๆ ว่าบรรลุวัตถุประสงค์มีประสิทธิภาพเพียงใด และใช้เป็นข้อมูลสำหรับการตัดสินใจว่า ควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขส่วนใดจะดำเนินการ

โครงการต่อไปหรือล้มเลิกโครงการ ในกรณีที่เป็นการประเมินโครงการอบรมก็จะให้ความสำคัญกับการประเมินปฏิกิริยา (Reaction) เป็นการประเมินปฏิกิริยาตอบสนองของผู้เข้ารับการอบรมว่ามีความรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับโครงการ เช่น หลักสูตร เนื้อหาสาระตรงกับความต้องการหรือไม่ ความคิดเห็นต่อเอกสาร สถานที่ โสตทัศนูปกรณ์ ระยะเวลาของการอบรมเหมาะสมเพียงไร วิทยากรเหมาะสมหรือไม่ ได้รับความรู้ ทักษะในระดับใด มีความคาดหวังอย่างไรต่อการนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้งาน เป็นต้น การประเมินการเรียนรู้ (Learning) เป็นการประเมินผลการเรียนที่เกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการอบรมหลังการฝึกอบรม เกี่ยวกับความรู้ ความคิด ทักษะ ค่านิยม ทักษะ การปฏิบัติ เป็นต้น การประเมินพฤติกรรม (Behavior) เป็นการประเมินพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรมเมื่อกลับไปปฏิบัติงานว่า มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ มีการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการฝึกอบรม ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงไร เป็นต้น และการประเมินผลลัพธ์ (Results) ที่เกิดต่อองค์กร เป็นการประเมินผลลัพธ์หรือผลกระทบที่เกิดต่อองค์กร อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรม เช่น การเพิ่มของประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงาน ประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงาน หรือผู้เกี่ยวข้อง เป็นต้น (Stufflebeam and Shinkfield, 2007; Suchman, 1990; Fitzpatrick, Sanders, and Worthen, 2014; สมคิด พรหมจรรย์, 2550; สุพัทธ์ พิบูลย์, 2551; วิเศษ ปิ่นพิทักษ์, 2565)

รัตนะ บัวสนธิ์ (2556) กล่าวว่า รูปแบบการประเมิน CIPPIEST คือ ส่วนขยายของรูปแบบการประเมิน CIPP โดยปรับ ขยายการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ออกเป็นการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation) ของสิ่งที่ได้รับการประเมิน ซึ่งมักได้แก่ โครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซงต่าง ๆ โดยที่ส่วน ขยายของมิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นนี้ มีความหมายครอบคลุมรวมถึงการประเมินผลผลิตเดิมและการ ประเมินผลลัพธ์นั่นเอง ทั้งนี้ ความหมายของมิติ การประเมินที่เพิ่มขึ้น พิจารณาได้จากการตั้งคำถามการประเมิน (Evaluation Questions) แต่ละมิติ ดังนี้ (Stufflebeam, Gulickson and Wingate, 2002; Stufflebeam and Shinkfield, 2007)

1. การประเมินผลกระทบ เป็นการประเมินโดย ตั้งคำถามว่า สิ่งที่ได้รับผลประโยชน์ (จากโครงการหรือ สิ่งแทรกแซง) ได้รับเกินไปกว่าเป้าหมายความต้องการ ที่จะได้รับตอบสนองตามความต้องการ จำเป็นนั้นคือ อะไรบ้าง คำถามนี้ชี้ให้เห็นว่าไม่ว่าสิ่งที่ได้รับเกินไป กว่าที่กำหนดไว้นั้นจะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบก็ล้วนแต่เป็นผลกระทบทั้งสิ้น

2. การประเมินประสิทธิผล เป็นการประเมิน โดยตั้งคำถามว่า โครงการหรือสิ่งแทรกแซงบรรลุตอบสนองความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์ ได้อย่างครอบคลุมหรือไม่

3. การประเมินความยั่งยืน เป็นการประเมิน โดยตั้งคำถามว่า แนวทางการปฏิบัติอย่างเป็นระบบหรือเป็นทางการเกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้ให้ประสบ ผลสำเร็จอย่างยั่งยืนคืออะไร คำถามดังกล่าวมุ่งพิจารณา ประเมินความคงอยู่หรือความต่อเนื่องในการทำโครงการที่ประสบผลสำเร็จไปใช้ รวมถึง วิธีการในการรักษาไว้ ซึ่งความสำเร็จของโครงการดังกล่าว

4. การประเมินการถ่ายทอดส่งต่อเป็นการ ประเมินโดยตั้งคำถามว่า มีการนำโครงการหรือ สิ่งแทรกแซงที่ประสบผลสำเร็จไปประยุกต์หรือ ปรับปรุงใช้ในที่อื่น ๆ หรือไม่

จะเห็นว่ามิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นทั้ง 4 ด้าน จากการขยายการประเมินผลผลิตตามรูปแบบการประเมิน CIPP เดิมนั้น แท้ที่จริงก็คือ การประเมินใน ส่วนที่สตีฟเฟิลบีม เรียกว่า “ผลลัพธ์” (Outcomes) ของโครงการนั่นเอง เพียงแต่เป็นการจำแนกและตั้ง คำถามการประเมินให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นวิธีการนำรูปแบบ

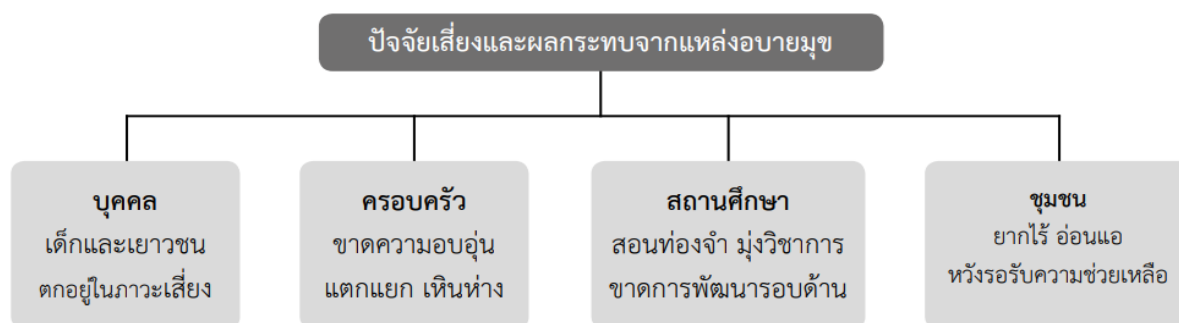

การประเมิน CIPPIEST ไปใช้จึงยังคงมีลักษณะ เช่นเดียวกับการใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ที่กล่าวผ่านมาไม่ว่าจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณค่าของรูปแบบการประเมินทั้งที่เป็นการประเมินเป็นระยะ ๆ และการประเมินสรุปรวม เหล่านี้เป็นต้น

สรุปได้ว่า รูปแบบการประเมินโครงการแบบ CIPPIEST Model เป็นรูปแบบการประเมินที่มีความต่อเนื่องกันในการดำเนินงานอย่างครบวงจร มีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ได้กำหนดไว้ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำให้เป็นสารสนเทศ เพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงโครงการอย่างทันทั่วถึง ดังนั้น ผู้ประเมินเห็นว่าควรใช้รูปแบบการประเมินโครงการ CIPPIEST Model ซึ่งเป็นการประเมินที่เน้นการตัดสินใจตามแนวความคิดของ สต๊ฟเฟิลบีม (Stufflebeam) เป็นรูปแบบการประเมินที่เป็นระบบและครอบคลุมทุกด้าน ทุกขั้นตอนเหมาะกับการตัดสินใจ ตัดสินคุณค่า และมีประสิทธิภาพนำมาใช้ในการประเมินโครงการโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยเสพติด และอบายมุขโรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์

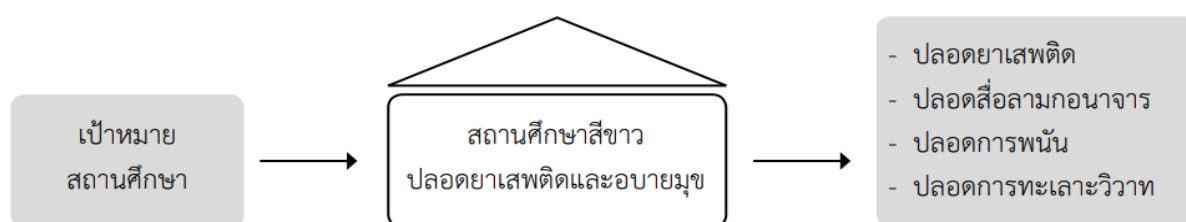
แนวคิดสถานศึกษาสีขาวปลอดภัยเสพติดและอบายมุข

จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในปัจจุบัน การสื่อสารเทคโนโลยีต่าง ๆ ส่งผลกระทบต่อประชาชน ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ซึ่งปรากฏปัญหาให้เห็นมากมาย ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด อันนำมาซึ่งปัญหาครอบครัวที่เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่น ๆ ความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการพัฒนา นักเรียน นักศึกษา ให้เป็นคนดีมีคุณธรรม ตามความคาดหวังนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะบุคลากรทางการศึกษาทุกคน ในสถานศึกษา ซึ่งมีครู อาจารย์ เป็นหลักสำคัญในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน นักศึกษา ให้เติบโตงดงามและเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม การพัฒนา นักเรียน นักศึกษา ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรมจริยธรรม ดำเนินวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษาที่สถานศึกษาทุกแห่ง ต้องดำเนินการจัดการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ต้องการให้เยาวชนเป็นคนเก่ง คนดีดำรงตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข นอกจากจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียน นักศึกษา ได้รับกระบวนการเรียนรู้แล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้นจากปัจจัยเสี่ยง รอบสถานศึกษาที่มีพฤติกรรมไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ร้านเกม การพนัน หนีเรียน ทะเลาะวิวาท ก่ออาชญากรรม เป็นปัญหาสังคมที่ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ทุกคนที่เกี่ยวข้องต้องเข้าไปช่วยเหลือและแก้ไข ปัญหาไม่ให้มีพฤติกรรมเสี่ยง ซึ่งมาจากปัจจัยเสี่ยงและผลกระทบจากแหล่งอบายมุข ดังแสดงในภาพที่ 1 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ภาพที่ 1 ปัจจัยเสี่ยงและผลกระทบจากแหล่งอบายมุข

กระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้ดำเนินการกำหนดนโยบายตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2541 มาอย่างต่อเนื่อง โดยได้กำหนดมาตรการป้องกันเด็กและเยาวชนก่อนวัยเสี่ยงและในวัยเสี่ยงไม่ให้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เรียนรู้ถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติด รู้จักวิธีปฏิเสธหลีกเลี่ยงยาเสพติดและใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์เพื่อหลีกเลี่ยงการหมกมุ่นมั่วสุมกับยาเสพติดและอบายมุข ตลอดจนดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษาที่ไป เกี่ยวข้องกับยาเสพติด จึงได้กำหนดนโยบายให้ผู้บริหารองค์กรหลัก หน่วยงานและสถานศึกษาดำเนินการโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยจากยาเสพติดและอบายมุข โดยการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยจากยาเสพติดและอบายมุข มีเป้าหมายเพื่อให้สถานศึกษา ทุกแห่งปลอดจากยาเสพติด และอบายมุข ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 เป้าหมายสถานศึกษาปลอดยาเสพติดและอบายมุข

สรุปได้ว่า การดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุขได้ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง โดยใช้แนวคิดและหลักการของ “4 ประสาน 2 ค้ำ” ซึ่ง 4 ประสาน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครูอาจารย์ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนนักเรียน นักศึกษา และส่วนของ 2 ค้ำ เดิมเป็นผู้แทนชุมชน แต่พื้นที่เสี่ยงเพิ่มมากขึ้น จึงได้กำหนดใหม่เพื่อให้มีบุคลากรสำคัญที่จะเข้ามาช่วยสถานศึกษาในการดำเนินงานสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัยจากยาเสพติด และอบายมุข ได้แก่ ตำรวจ ทหาร ผู้นำท้องถิ่น และผู้นำศาสนา ซึ่งอยู่ในบริเวณท้องถิ่นและชุมชน ทั้งนี้ เพื่อช่วยสถานศึกษาให้มีมาตรการป้องกันและการปราบปรามผู้จำหน่าย/ผู้เสพ มาตรการความปลอดภัย เป็นการเพิ่มความมั่นใจ ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด แหล่งอบายมุขรอบสถานศึกษา ดังนั้น เพื่อให้สถานศึกษามีระบบการป้องกันที่เข้มแข็ง ต่อเนื่องและยั่งยืน จึงให้มีการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ 5 มาตรการ ได้แก่ มาตรการป้องกัน มาตรการค้นหา มาตรการรักษา มาตรการเฝ้าระวัง มาตรการบริหารจัดการ และกลยุทธ์ 4 ต้อง 2 ไม่ คือ ต้องมียุทธศาสตร์ ต้องมีแผนงาน ต้องมีระบบข้อมูล ต้องมีเครือข่าย และ 2 ไม่ คือ ไม่ปกปิดข้อมูลและไม่ไล่ผู้เรียนออกเป็นแนวทางการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข

วิธีดำเนินการประเมิน

การประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุขโรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์ กำหนดกรอบการประเมินตามรูปแบบการประเมิน CIPPIEST MODEL ของสตีฟเฟิลบีม ผู้ประเมินได้กำหนดวัตถุประสงค์และประเด็นการประเมิน แหล่งข้อมูล เครื่องมือ/วิธีการ การวิเคราะห์ข้อมูล เขียนเป็นกรอบตามวิธีการประเมินโครงการ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กรอบวิธีการประเมินโครงการ

วัตถุประสงค์และประเด็น การประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ/ วิธีการ	การวิเคราะห์ ข้อมูล	เกณฑ์การ ประเมิน
1. เพื่อประเมินด้านบริบทและ ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ - ความสอดคล้องกับนโยบาย หลักการ เหตุผล วัตถุประสงค์ การประสานงาน สภาพแวดล้อมและบรรยากาศ ความต้องการของสถานศึกษา - ความพร้อมและความพอเพียง ของบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ งบประมาณ การบริหารจัดการ	- ผู้บริหาร - คณะกรรมการ สถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน - ครู	แบบสอบถาม ฉบับที่ 1	- ค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	- ระดับมาก ขึ้นไป ค่าเฉลี่ย ≥ 3.51
2. เพื่อประเมินด้านกระบวนการ ของโครงการ 2.1 การวางแผน (Plan) 2.2 การดำเนินงาน (Do) 2.3 การตรวจสอบ (Check) 2.4 การปรับปรุง (Action)	- ผู้บริหาร - คณะกรรมการ สถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน - ครู	แบบสอบถาม ฉบับที่ 2	- ค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	- ระดับมาก ขึ้นไป ค่าเฉลี่ย ≥ 3.51
3. เพื่อศึกษาผลการดำเนิน กิจกรรมโครงการ	- ผู้บริหาร - คณะกรรมการ สถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน - ครู	แบบสอบถาม ฉบับที่ 3	- ค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	- ระดับมาก ขึ้นไป ค่าเฉลี่ย ≥ 3.51
4. เพื่อประเมินด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่วง โยงความรู้	- ผู้บริหาร - คณะกรรมการ สถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน - ครู	แบบสอบถาม ฉบับที่ 4	- ค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	- ระดับมาก ขึ้นไป ค่าเฉลี่ย ≥ 3.51
5. เพื่อประเมินการดำเนินงาน โครงการสถานศึกษาสีขาวปลอด ยาเสพติดและอบายมุขโรงเรียน สันติวิทยาสรรพ์ เกี่ยวกับคุณค่า และประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ	- นักเรียน	แบบสอบถาม ฉบับที่ 5	- ค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	- ระดับมาก ขึ้นไป ค่าเฉลี่ย ≥ 3.51

วัตถุประสงค์และประเด็น การประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ/ วิธีการ	การวิเคราะห์ ข้อมูล	เกณฑ์การ ประเมิน
6. เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อ โครงการสถานศึกษาสีขาวปลอด ยาเสพติดและอบายมุขโรงเรียน สันติวิทยาสรรพ์	ผู้ปกครอง นักเรียนและ นักเรียน	แบบสอบถาม ฉบับที่ 6	- ค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	- ระดับมาก ขึ้นไป ค่าเฉลี่ย ≥3.51

สรุปผลการประเมิน และอภิปรายผล

สรุปผลการประเมิน

1. ผลการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการถ่ายทอดความรู้ รองลงมาคือ ด้านผลผลิต ด้านบริบท และด้านปัจจัยนำเข้า

2. ผลการประเมินกิจกรรมตามโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุขโรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติ (D) ด้านการวางแผน (P) และอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านการตรวจสอบ (C) และด้านการปรับปรุงแก้ไข (A)

3. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับต่อการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

4. นักเรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจของที่มีต่อการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์ โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

อภิปรายผล

1. ผลการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุขโรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า (1) โครงการมีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ตามแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (2) โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ(3) โรงเรียนมีการวางแผนโครงการซึ่งสอดคล้องกับนโยบายและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน ประกอบกับคณะทำงานของโรงเรียน มีการประสานงานระหว่างบุคลากรทำให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินโครงการ ทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของโครงการร่วมกัน เพื่อให้คณะครู บุคลากรทุกคนได้เห็นภาพความสำเร็จตรงกัน จากเหตุผลเหล่านี้ทำให้ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนิษฐา ธิระโคตร (2560) ได้ทำการประเมินผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 มีวัตถุประสงค์การวิจัยคือ (1) เพื่อศึกษาการประเมินผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาวของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 (2) เพื่อเปรียบเทียบการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ

โรงเรียนสีขาว ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ขนาดของโรงเรียนและมาตรฐาน การประเมิน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการประเมินผลการดำเนินงาน โครงการโรงเรียนสีขาวของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

2. ผลการประเมินกิจกรรมตามโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุขโรงเรียนสันติ วิทยาสรรพ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยรวมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็น เพราะว่ามีกำหนดเป็นนโยบายและมีการวางแผนอย่างรัดกุม เช่น คณะกรรมการร่วมกำหนดกิจกรรมให้กับ นักเรียน ประชุมคณะครู ชี้แจงและทำความเข้าใจร่วมกัน กำหนดวัน ในการดำเนินโครงการ รายละเอียด ขั้นตอนการจัดกิจกรรมทั้ง 10 กิจกรรม และโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบ กิจกรรมทั้ง 10 กิจกรรม เมื่อพิจารณารายละเอียดด้านการปฏิบัติ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กิจกรรมดนตรีพื้นบ้าน กิจกรรมคนสร้างศิลป์ และกิจกรรม To be number one ที่มี คะแนนเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมดังกล่าว เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้ผ่อนคลายและมี อิสระในการแสดงออก และสอดคล้องกับจุดเน้นของโรงเรียนที่เน้นการอนุรักษ์และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ท้องถิ่น นอกจากนี้ ในด้านการตรวจสอบก็ได้ให้ความสำคัญกับ การจัดทำเอกสารในการประเมินผลการจัด กิจกรรม ทั้ง 10 กิจกรรม เครื่องมือการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และ โรงเรียนแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลอย่างชัดเจนจึงส่งผลต่อการ ดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Evans-Whipp, T., Lloyd, Toubmourou, & Arthur (2004) ได้ศึกษาเรื่องนโยบายด้านสารเสพติดของสถานศึกษาและผลกระทบการใช้สารเสพติดของ เยาวชน พบว่า ในประเทศ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และประเทศทางตะวันออก สถานศึกษาให้ความสำคัญ กับนโยบายด้านสารเสพติด นโยบายเป็นองค์ประกอบในการส่งเสริมสุขภาพในสถานศึกษาและพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ที่พัฒนาแล้วจะมีนโยบายด้านสารเสพติดในสถานศึกษา และนโยบายด้านสารเสพติด ของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการลดลงของการสูบบุหรี่และในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของ นานาชาติ ส่วนใหญ่โครงการใหม่จะมุ่งเน้นไปที่การเปรียบเทียบนโยบาย และการพัฒนาหลักสูตร

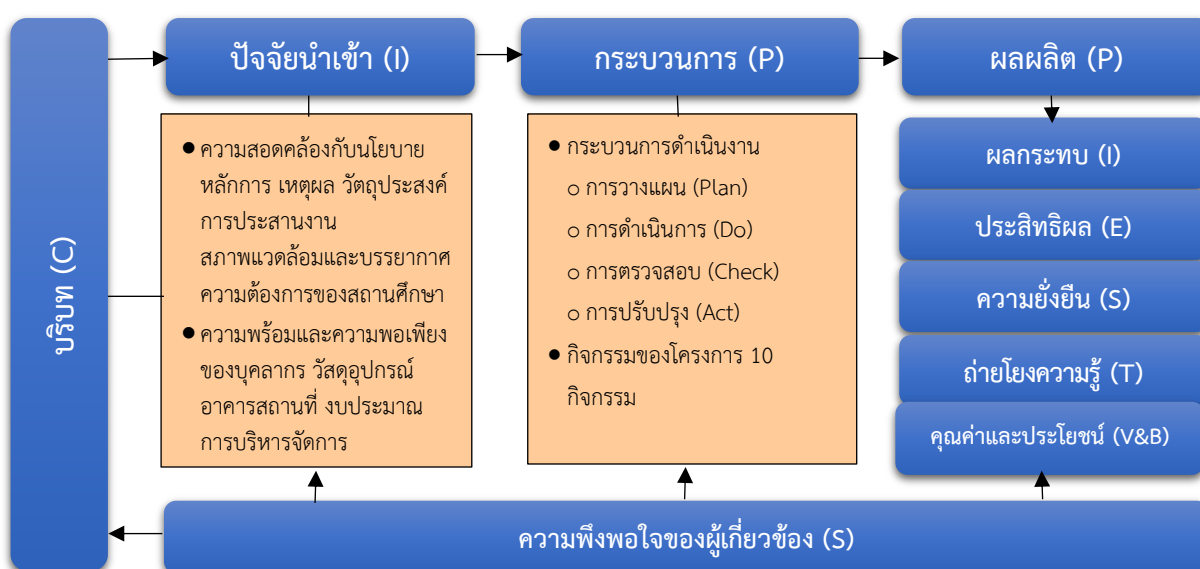
3. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับต่อการดำเนินงานโครงการ สถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากสถานศึกษาได้กำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหายาอย่างมีส่วนร่วมทั้งการป้องกัน การค้นหา การรักษา การเฝ้าระวัง และการบริหารจัดการที่ให้ชุมชนมีส่วนร่วมส่งผลให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ และรู้จักเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว นำความรู้มาปรับใช้กับเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ นำมาปรับและประยุกต์ใช้ในการ ปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี ความสุข สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชีรพงษ์ ชูพันธ์ (2562) ได้วิจัยการพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน สถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า แนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการ ป้องกัน จัดประชุมชี้แจงทบทวนนโยบาย แผนปฏิบัติการติดตามประเมินผลสรุปรายงาน 2) ด้านการค้นหา คัด กรองจำแนกกลุ่มนักเรียนและรายงานการสำรวจการใช้สารเสพติด 3) ด้านการรักษา จัดบริการสื่อการแนะ แนว และดำเนินกิจกรรมเรื่องการป้องกันยาเสพติด 4) ด้านการเฝ้าระวัง องค์การนักเรียนดำเนินการจัดกิจกรรม ที่หลากหลายในสถานศึกษา 5) ด้านการบริหารจัดการ ร่วมประชุมเพื่อกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และ

ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

4. นักเรียนและผู้ปกครองมีความพึงพอใจของที่มีต่อการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์ โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การดำเนินงานของโรงเรียนเน้นให้เกิดการร่วมมือของบุคลากรหลายฝ่าย ทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายปฏิบัติ ฝ่ายสนับสนุน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียนส่งผลให้เกิดความสำเร็จของโครงการทำให้โรงเรียนและนักเรียนเป็นที่ยอมรับของชุมชน กิจกรรมของโครงการส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้ที่ตระหนักถึงพิษภัยของยาเสพติดและอบายมุข และโครงการช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้มีความประพฤติเรียบร้อย ต่อโรงเรียน ต่อผู้ปกครองและชุมชน ทำให้ผลการดำเนินงานสนองความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของกษกร เป้าสุวรรณ และคณะ (2550) ที่กล่าวว่าความพึงพอใจเป็นผลของการแสดงออกของทัศนคติของบุคคล เมื่อใดสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการหรือทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกบวก เป็นความรู้สึกที่พึงพอใจ แต่ในทางตรงกันข้ามถ้าสิ่งนั้นสร้างความรู้สึกผิดหวังก็จะทำให้เกิดความรู้สึกทางลบ เป็นความรู้สึกไม่พึงพอใจ

องค์ความรู้ใหม่

การใช้รูปแบบการประเมิน CIPPIEST ในครั้งนี้เป็นการประเมินเป็นระยะๆ โดยเริ่มจาก 1) การประเมินด้านบริบท (Context) และด้านปัจจัยนำเข้า (Input) 2) ด้านกระบวนการ (Process) ได้แก่ การวางแผน การดำเนินงาน การตรวจสอบ การปรับปรุง 3) ด้านผลการดำเนินกิจกรรมโครงการ 10 กิจกรรม 4) ด้านผลผลิต (Product) ด้านผลกระทบ (Impact) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) ด้านความยั่งยืน (Sustainability) ด้านการถ่ายทอดความรู้ (Transportability) 5) ด้านคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ (Value & Benefit) และ 6) ด้านความพึงพอใจ (Satisfaction) ซึ่งการประเมินดังกล่าวได้ใช้รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ (Decision oriented Evaluation) ทำให้ได้สารสนเทศที่สำคัญและนำไปสู่การตัดสินใจดำเนินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุขในปีการศึกษาต่อไป ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 โมเดลการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข (CIPPIEST_{v&BS} Model)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำการวิจัยไปใช้

1. การมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินโครงการ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้กำกับ ดูแลโครงการและครูที่จัดกิจกรรม ควรประชาสัมพันธ์ แจ้งให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทราบทุกครั้งที่มีการดำเนินตามโครงการและมีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานของโครงการให้มากยิ่งขึ้น โดยอาจจะประชาสัมพันธ์ผ่านทางวารสารของโรงเรียน ประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์ของโรงเรียน หรือประชาสัมพันธ์ผ่านทาง Facebook ของโรงเรียน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของโครงการและเน้นการมีส่วนร่วมของการดำเนินกิจกรรมของโครงการ

2. การดำเนินโครงการสิ่งสำคัญ คือ วัสดุอุปกรณ์เพียงพอในการดำเนินงานตามโครงการ มีการวางแผน และปฏิบัติตามขั้นตอนในการดำเนินงานของโครงการ ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการ ควรมีการจัดเตรียม วัสดุ อุปกรณ์เพียงพอในการดำเนินงานตามโครงการเพื่อประสิทธิภาพของการดำเนินตามโครงการที่วางไว้และมีการวางแผนและปฏิบัติตามขั้นตอนในการดำเนินโครงการที่วางแผนไว้ หากมีปัญหาควรมีการประชุมวางแผนกับคณะกรรมการที่ตั้งขึ้น

3. ควรนำผลมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา หากจะมีการดำเนินโครงการในปีถัดไป ควรมีการนำผลในปีที่ผ่านมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

4. โรงเรียนควรสนับสนุนและเปิดโอกาสให้นักเรียนนำบุคคลในครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียน ได้จัดขึ้นและโรงเรียนควรช่วยส่งเสริม ติดตามจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกกิจกรรมที่จัดขึ้น ให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนให้มากที่สุด

5. ควรวิเคราะห์จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาของการดำเนินโครงการ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีผลการดำเนินงานที่เป็นวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในการขับเคลื่อนโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์ อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุขโรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์ นอกเหนือจากรูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model เป็นเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้สารสนเทศของผลการประเมินที่หลากหลาย อันจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจและการตัดสินใจคุณค่าของโครงการ

2. ควรทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุขโรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพื่อที่จะได้ทราบถึงความสัมพันธ์ทางการเรียนที่เกิดขึ้นหลังจากโครงการเสร็จสิ้นแล้ว

3. ควรศึกษาการพัฒนาแบบการส่งเสริมสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์ โดยนำกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จมาพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ให้ลุ่มลึกมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กขกร เป้าสุวรรณ, ธนภัทร ปังฉิม และสุจิตรา ฉายปัญญา. (2550). *ความคาดหวังและความพึงพอใจต่อการศึกษาคู่ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์สุโขทัย*. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

- กนิษฐา ถิระโคตร. (2560). การประเมินผลการดำเนินงานโครงการโรงเรียนสีขาวของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). คู่มือการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข
ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2559. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- ธีรพงษ์ ชูพันธ์. (2562). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (2557). เทคนิคการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัท แฮาส์ ออฟ เคอร์มิสท์.
- รัตน์ บัสนันท์. (2556). รูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPPIEST มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและถูกต้องในการ
ใช้. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. 5(2): 7-24.
- โรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์. (2563). รายงานการประเมินตนเอง ประจำปีการศึกษา 2562. หนองบัวลำภู :
เอกสารทางวิชาการ เลขที่ 3/2563 (อัดสำเนา).
- วิเศษ ปิ่นพิทักษ์. (2565). การประเมินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการ
ศึกษาด้านเทคโนโลยีสำหรับการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในสถานการณ์ที่มีการแพร่ระบาดของ
โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินของ โด널ด์ แอล
เคิร์กแพทริก (Donald L. Kirkpatrick). วารสารครุศาสตร์ปัญญา, 4(4): 47-57.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2550). แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินนโยบาย แผนงาน โครงการ”ในประมวลสาระชุดวิชาการ
ประเมินนโยบาย แผนงาน และโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 3: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุพักตร์ พิบูลย์. (2551). แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการประเมิน”ในประมวลสาระชุดวิชาการประเมิน และการจัด
โครงการประเมิน. พิมพ์ครั้งที่ 4. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Evans-Whipp, T., B., J.M., , Lloyd, S., Lafazia, A.N., , Toumbourou, J. W., & Arthur, M. W. C. R.
(2004). A Review of School Drug Policies and their Impact on Youth Substance Use.
Health Promotion International, 19(2), 227-234.
- Fitzpatrick.J.L., Sanders, J.R. and Worthen, B.R. (2014). *Program evaluation: Alternative
approaches and practical guidelines*. New York: Longman.
- Stufflebeam, D.L. and Shinkfield, A.J. (2007). *Evaluation Theory, Models and Applications*.
San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Stufflebeam, D. L., Gullickson, A. R., & Wingate, L. A. (2002). *The spirit of Consuelo: An evaluation
of Ke Aka Ho‘ona*. Kalamazoo: Western Michigan University Evaluation Center.
- Suchman, L. (1990) *Representation in Scientific Practice*, in Woolgar, S. and Lynch (Eds), MIT
Press, Cambridge, MA.